

RAPORTUL SECȚIEI DE FILOLOGIE ȘI LITERATURĂ 2019

I. Membrii secției - lucrări; cea mai importantă lucrare a fiecărui membru publicată în 2019 . Lucrări ale membrilor Secției

1. Acad. Eugen Simion

Coord. *Dicționarul general al literaturii române*, vol V, literele M-O, București, 2019

Eugen Simion, *Sioran – Mitologija nesavršenosti* (Simion, Eugen. *Cioran: o mitologie a nedesăvârșirilor*), Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci – Novi Sad, 2019, traducere în limba sârbă de Nenadić Zurka Marija (375 de pagini).

Eugen Simion, *In ariergarda avangardei. Convorbiri cu Andrei Grigor*, colecția „Opere”, (Editie definitiva; Editie îngrijita de Mihaela Constantinescu; Postfata de Andrei Grigor, Editura Tracus Arte, București, 2019

Eugen Simion, *Timpul trăirii. Timpul mărturisirii. Jurnal parizian*, Editura Tracus Arte, București, 2019

Eugen Simion, *Intoarcerea autorului. Eseuri despre relația creator-opera*, Editura Tracus Arte, București, 2019

Eugen Simion, *Sfidarea retoricii. Jurnal german*, Editura Tracus Arte, București, 2019

Eugen Simion, *Moartea lui Mercurio*, Editura Tracus Arte, București, 2019

Eugen Simion, *Convorbiri cu Petru Dumitriu*, colecția „Opere”, Editura Tracus Arte, București, 2019

Eugen Simon, *Marin Preda. Portretul scriitorului îndrăgostit*, Editura Hoffman, [s.l.], 2019

Articole ISI

Acad. Eugen Simion (IITL), *Romanian Moralists: Maiorescu and Iorga*, în “Transylvanian Review”, vol. XXVIII, Supplement No. 1, 2019 (*Romanian Literature in the Digital Age*), p. 9-22

Prof. univ. dr. **Gh. Chivu**, membru corespondent al Academiei Române

Volume

1. *Limba și cultură. Studii de istorie a limbii române literare*, Editura Academiei Române, București, 2019, 334 p.

2. *Omagiu profesorului Grigore Brâncuș. La 90 de ani* (editori: Gh. Chivu, Cătălina Vătășescu), Editura Universității din București, 2019, 601 p.

Studii, articole în volume colective

1. Escu „sunt” în texte literare din sec. XIX, în *Studii lingvistice. In memoriam Cristina Călărașu*, Editura Universității din București, 2018, p. 123-132 (volum apărut în 2019).
2. *Recitind opera lui Creangă*, în Eugen Simion. *La ceasul împlinirilor supreme*, Editura Semne, [București, 2019], p. 38-41.
3. *Elemente aromânești în texte literare de la începutul secolului al XIX-lea*, în *Omagiu profesorului Grigore Brâncuș*, Editura Universității din București, București, 2019, p. 153-159.
4. Ion Barbu, „*Riga Crypto și lapona Enigel*” – „*Luceafăr*” cu rolurile inversate ?, în *Analize de text*, editor Mircea Frânculescu, Societatea de Științe Filologice, București, 2019, p. 61-67 (republicare din „*Limbă și literatură*”, I, 1975, p. 123-129).

Studii, articole în reviste

1. [Acad. Grigore Brâncuș], *Personalitate de prim rang a lingvisticii românești actuale*, în „*Academica*”, XXIX, 2019, nr. 4-5, p. 39-40.
2. *The Transylvanian School – a new assessment*, în „*Diversité et identité culturelles en Europe. Diversitate și identitate culturală în Europa*”, 16, 2019, nr. 2, p. 47-56.

Participări la manifestări științifice

Sesiuni în țară:

1. Sesiune omagială Acad. Grigore Brâncuș - 90, 20 martie, Academia Română: *Personalitate de prim rang a lingvisticii românești actuale*.
2. Colocviul internațional *Latinitate, romanitate, românitate*, ed. a XVIII-a, Târgoviște, 24-25 mai 2019: *Școala Ardeleană, o nouă evaluare*.
3. Colocviul internațional *Numele și numirea*, ed. a V-a, Baia Mare, 3-5 sept. 2019: *Numele de locuri în texte vechi românești – între modelul cultural și constrângerile administrative*.

Conferințe în țară

1. Conferință Filiala Timișoara a Academiei Române, 21 mai: *Școala Ardeleană și româna literară modernă*.

Prof. univ. dr. **Gabriela Pană Dindelegan**, membru corespondent al Academiei Române

Cărți apărute la edituri consacrate din țară

1. Brăescu, Raluca, Adina Dragomirescu, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, **Gabriela Pană Dindelegan** (coord.), Rodica Zafiu, *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, București, Univers Enciclopedic Gold, 2019, 478 p.
2. **Pănă Dindelegan, Gabriela** (editor și autor), *Sintaxa limbii române vechi* (traducere), București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2019, 647 p.
3. **Pănă Dindelegan, Gabriela**, Adnana Boioc Apintei, Blanca Croitor (editori), *Variație diacronică și diatopică. Note gramaticale*, București, Editura Universității din București, 2019, 414 p.

Capitole/articole în cărți apărute la edituri din țară

1. Pănă Dindelegan, Gabriela, „*Marcarea prepozițională a cazurilor oblice. Istorie și trepte de gramaticalizare*”, în Camelia Ușurelu (ed.), *Studii lingvistice. In memoriam Cristina Călărașu*, București, Editura Universității din București, 2019, p. 353-362.
2. **Pănă Dindelegan, Gabriela**, „*Plurale neutre în -i în limba română veche*”, în Gabriela Pănă Dindelegan, Adnana Boioc, Blanca Croitor (ed.), *Variație diacronică și diatopică. Note gramaticale*, București, Editura Universității din București, 2019, p. 159–169.

3. **Pănă Dindelegan, Gabriela**, „Variație morfosintactică. Studiu de caz: (îm)prejur(ul)”, în Gabriela Pănă Dindelegan, Adnana Boioc, Blanca Croitor (ed.), *Variație diacronică și diatopică. Note gramaticale*, București, Editura Universității din București, 2019, p. 169-179.4
4. **Pe marginea flexiunii nominale românești. Similitudini și asimetrii între morfologia substantivului și a adjectivului**, în volumul *Omagiul profesorului Grigore Brâncuș – la 90 de ani*, București, Editura Universității din București, **2019**, p. 393-402.
Articole în reviste
Pănă Dindelegan, Gabriela, 2019, „Alt fel vs altfel”, în *Limba și literatura română*, 1/2019, p. 3–6
Conferințe
Pănă Dindelegan, Gabriela, *Grigore Brâncuș – la aniversară*, în Aula Academiei Române, martie 2019, comunicare publicată în *Academica*, an XXIX, nr. 4-5, p. 36-39.

Prof. univ. dr. **Ion Pop** ,- membru corespondent al Academiei Române

1. Volume

- *Lista de așteptare*, poeme, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2019.
- *Elegie all'offensiva*, Traduzione e a cura di Irma Carannante, Criterion Editrice, Milano, 2019
- *Elegii în ofensivă*, Ediția a doua, Editura Vinea, București, 2019
- *Élégies en offensive*, traduction de Sorin Barbul, Editura Vinea, București, 2019.

2. Eșuri critice, cronici literare (în reviste)

- *La poésie entre la Roumanie et la France*, în *Po&sie*, Paris, 2019, p. 109-116.
- *Virgil Teodorescu, entre avant-gardes et arrière-gardes*, în *Caietele avangardei*, nr. 13, 2019, p.5-10.
- *Geo Bogza et l'avant-garde roumaine*, în *Caietele avangardei*, nr. 14, 2019, p. 5-10.
 - *Au mai plecat doi poeți*, în *Revista literară*, nr. 1, ianuarie 2019, p 5.
 - *O generație nu tocmai pierdută*, în *Revista literară*, nr. 2, februarie 2019, p. 4.
 - *Scriitorul în cetate*, în *Revista literară*, nr. 3, martie 2019, p. 6.
 - *Un om care scrie*, în *Steaua*, nr. 1, 2019, p.34-35.
 - *Dosarul Bacovia*, în *Steaua*, nr. 2, 2019, p. 31-32.
 - *Un dascăl luminat*, în *Steaua*, nr.2, 2019, p. 15-16.
 - *O impunătoare frescă transilvană*, în *Steaua*, nr. 3, 2019, p. 26-28.
 - *De la absența fizică, la prezența metafizică*”, în *Steaua*, nr. 4, 2019, p. 38-39.
 - *Omul care aduce viață*, în *Steaua*, nr.5, 2019, p. 31-33.
 - *La „masa de scris, de disecție, de pomenire”*, în *Steaua*, nr. 7, 2019, p. 30-32.
 - *Între memorii și autoficțiune*, în *Steaua*, nr. 8, 2019, p.35-37.
 - *O istorie descriptivă a literaturii române din epoca premodernă*, în *Steaua*, nr. 9, 2019, p. 37-38.
 - *Poezia lui Nicolae Coande*, în *Steaua*, nr. 10, 2019, p.34-36.
 - *Teo Chriac, între poezie și metapoezie*, în *Steaua*, nr. 11-12, 2019, p.31-32.
 - *Ovidiu Genaru - cincizeci de ani de poezie*, în *Steaua*, nr. 6, 2019, p. 30-32.
 - *Fragmente pariziene. Pagini de jurnal*, I, în *Vatra*, nr. 3-4, p. 8-10.

- *Încă o dată, avangarda*, în *Vatra*, nr. 3-4, 2019, p. 47-49.
 - *Pagini de jurnal, II*, în *Vatra*, nr. 5, 2019, p. 8-12.
 - *Pagini de jurnal, III*, în *Vatra*, nr. 6-7, 2019, p. 9-14
 - *Pagini de jurnal, IV*, în *Vatra*, nr. 8-9, 2019, p. 4-6.
 - *Gherasim Luca, „l’inventore dell’amore”*, în *Apostrof*, nr. 3.2019, p. 5-6.
 - *„Păhăruțul” lui Marian Drăghici*, în *Apostrof*, nr. 6, 2019, p.7-8
 - *Grecia, Grecia!*, în *Discobolul*, nr. 253-254-255, 2019, p. 219-225.
 - *Grecia, Grecia! (II)*, în *Discobolul*, nr. 256-257-258, 2019, p. 200-208.
 - *Grecia, Grecia! (III)*, în *Discobolul*, nr. 259-260-261, 2019, p. 171-177.
 - *Vlad Moldovan, un deceniu de la debut*, în *Viața românească*, nr. 11-12, 2019, p....
 - *„Să-i descurajăm împreună!”*, în *Observator cultural*, nr. 962, 2019..
 - *Dramele românilor din Bucovina de nord*, în *Observator cultural*, nr. 986, 2019.
- 3.Comunicări științifice
- *Transmiterea valorilor culturale - o temă cu variațiuni*, „Zilele Sextil Pușcariu”, Ediția a IV-a, Cluj-Napoca, 12-13 septembrie 2019.

Prof. univ. dr. **Mirca Martin**, membru corespondent al Academiei Române

La théorie des genres littéraire naguere et maintenant, în volumul *Actes & Volumes collectifs*, Conferința plenară *Société française de Littérature générale et comparée*, Série B Bibliothèque comparatiste, 2019

Ana Blandiana, membru corespondent al Academiei Române

- *Integrala Poemelor*, Ed. Humanitas, 2019, Bucuresti
- *Selected Poems*, editie trilingva (romana, engleza, macedoneana),
Cununa de Aur, 2019, Struga
- *Corabia cu poeti*, editie trilingva (romana, engleza, chineza),
The Chinese University of HongKong Press ,2019,
HongKong

Dr. Ileana Mălăncioiu, membru corespondent al Academiei Române

Marele Premiu Național *George Bacovia*, Bacău, 2019

Prof. univ. dr. emerit **Nicolae Saramandu**, membru corespondent al Academiei Române

I. *O carte de referință (colectivă) apărută într-o editură consacrată din străinătate (dicționar, lexicon, enciclopedie, atlas, volum de izvoare, instrument de lucru)*

1. Francesco Avolio, Esther Baiwir, Marie-Guy Boutier, Guylaine Brun-Trigaud, Rita Caprini, Ernestina Carrilho, Elisabetta Carpitelli, Michel Contini, Maria G. Cossu, Jean Le Dû, José Enrique Gargallo Gil, Maria Lobo, M. Angels Massip, Lorenzo Massobrio, Jeanine Élis Médélice, Pilar García Mouton, Lucia Molinu, **Manuela Nevaci**, Vasile Pavel, Xosé Afonso Álvarez Pérez, João Saramago, **Nicolae Saramandu**, Luísa Segura, Joan Veny, Gabriela Vitorino, *Atlas Linguistique Roman (ALiR): Commentaires et Cartes linguistiques*, sous la

rédaction de Joan VENY, Michel CONTINI et Elisabetta CARPITELLI, Pilar GARCÍA MOUTON et Nicolae SARAMANDU, Lorenzo MASSOBRIO et João SARAMAGO, Edizioni dell'Orso, Alessandria [Italia], 2019.

II. *O carte de referință (colectivă) apărută în Editura Academiei Române (dicționar, lexicon, enciclopedie, atlas, volum de izvoare, volum omagial, instrument de lucru)*

2. **Saramandu, Nicolae**, coordonator; autori: Nicolae Saramandu, Alina Bojoga, Irina Floarea, Marilena Tiugan, *Dicționar meglenoromân, general și etimologic*, C-K, II, Editura Academiei Române, București, 2019.

3. **Saramandu, Nicolae**, Manuela Nevaci (ed.), autori: : Teofil Teaha, Nicolae Saramandu, Bogdan Marinescu, *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Montenia și Dobrogea*, vol. VI, 10 pagini introductive + 113 hărți lingvistice + 900 pagini liste cu material dialectal, Editura Academiei Române, București, 2019 (sub tipar).

III. *O carte de referință (colectivă) apărută într-o editură consacrată din țară (dicționar, lexicon, enciclopedie, atlas, volum de izvoare, volum omagial, instrument de lucru)*

4. **Saramandu, Nicolae**, Manuela Nevaci, Emil Țîrcomnicu, Cătălin Alexa, „*Lecturi vizuale*” etnolingvistice la aromânii din Bulgaria. *Memorie, tradiție, grai, patrimoniu*, Editura Universității, București, 2019.

III. *Un capitol dintr-o carte de specialitate apărută în Editura Academiei Române*

5. **Saramandu, Nicolae**, Manuela Nevaci, „A linguistic geography analysis on Balkan-Romance Linguistic Convergences in South-Danubian Romanian Dialects”, în Simona Nicolae, Lora Taseva, Cătălina Vătășescu, Dana-Mihaela Zamfir (coord.), *Limbă și cultură în Sud-estul Europei. Langue et culture dans le Sud-est de l'Europe. Actele Colocviului româno-bulgar, 5 iunie 2018. Actes du Colloque roumano-bulgar, le 5 juin 2018. Biblioteca de Studii și Cercetări Sud-est Europeene, VIII. Bibliotheque de Etudes et Recherches Sud-est Europeennes, VIII*, București, Editura Academiei, 2019, 15 pagini (sub tipar).

IV. *Un capitol dintr-o carte de specialitate apărută într-o editură consacrată din țară*

6. **Saramandu, Nicolae**, „Despre forma de feminin a numeralului trei în dialectal aromân și în limba albaneză”, în Gh. Chivu, Cătălina Vătășescu (ed.) *Omagiu profesorului Grigore Brâncuș la 90 de ani*, Editura Universității din București, 2019, p. 429-436.

7. **Saramandu, Nicolae**, Manuela Nevaci, „The First Aromanian Writers in the Balkan Context”, în Adrian Chircu Maria Aldea (ed.), *Din dragoste de dascăl și de voroavă: omagiu doamnei profesor Elena Dragoș, la aniversare*, Casa cărții de știință, Cluj-Napoca 2019, p. 250-262.

V. *Un articol apărut într-o revistă de specialitate din străinătate / din țară, cotate ERIH sau indexată într-o bază internațională de date (BDI)*

7. **Saramandu, Nicolae**, Manuela Nevaci, „A Linguistic Motivational Analysis of Balkan and Romance Features in Atlas Linguarum Europae”, în *Български език, Българската академия на науките* Sofia, vol.3 / 2019, p. 13-26.

8. **Saramandu, Nicolae**, Manuela Nevaci, „Terminologia păstoritului în dialectul aromân și în dialectele italiene din perspectiva geografiei lingvistice”, în *Fonetică și Dialectologie*, XXXVIII, 2019, 14 p. (sub tipar).

Prof. univ. dr. **Florica Dimitrescu Niculescu**, membru de onoare al Academiei Române

Omagiu lingviștilor români nonagenari, Edit. Academiei Române (sub tipar)

II. INSTITUTELE DE CERCETARE.

Secția de Filologie și Literatură are în coordonare cinci institute: **Institutul de Filologie Română A. Philippide**, Iași; **Institutul de Istorie și Teorie Literară G. Calinescu**, București; **Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan- Al. Rosetti**, Bucurști; **Institutul de Lingvistică și Istorie Literară Sextil Puscariu**, Cluj-Napoca; **Institutul de Studii Banatice Titu Maiorescu**, Timisoara

Domenii de cercetare , programe

1. Institutul de Filologie Română „A. Philippide”

Domenii de specialitate

Conform clasificării UNESCO: 5701 – lingvistică aplicată, lingvistică informatizată, limbă și literatură; 5702 – filologie, etimologie; 5705 – teorie lingvistică, etnolingvistică, lexicografie, lexicologie, semantică, semiologie, sociolingvistică, ortografie, stilistică, sintaxă; 6202 – teoria, analiza și critica literară

Conform clasificării CAEN: 7220 – cercetare-dezvoltare în științele sociale și umaniste
Programe / proiecte fundamentale:

Programe / proiecte fundamentale:

Șapte proiecte. Dicționarul limbii române. Serie nouă informatizată (DL;Ri). Litera C **Corpus lexicografic esențial al limbii române (CLRE)**, proiect de cercetare aplicată.

Dicționarul general al literaturii române (DGLR), ediția a doua, revizuită și adăugită – proiect prioritar al Academiei Române.

Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)

Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina Tezaurul toponimic al României. Moldova – vol. II, *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*. Partea a 2-a. *Toponime descriptive*; vol. III, *Dicționar toponimic al bazinului Moldovei*. Partea 1. *Moldova superioară*.

Arhiva de folclor a Moldovei și Bucovinei.

2. Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”

Domenii: istorie și critică literară; lexicografie literară; literatură veche, filologie; critică și editare de text

Programe / proiecte fundamentale:

1. **Dicționarul general al literaturii române (DGLR)**, ediția a II-a – temă fundamentală;
2. **Cronologia vieții literare românești. Perioada postcomunistă** - temă fundamentală,
3. **Opere fundamentale ale literaturii române în ediții critice** - temă prioritară,
4. **Cercetări de literatură română veche** - temă prioritară,
5. **.Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine.**

3. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”

Domenii de cercetare: gramatică și normarea limbii literare; lexicografie și lexicologie; filologie și istoria limbii române; toponimie; dialectologie; fonetică și fonologie; terminologie; lingvistică romanică.

Programe:

Programul I. Tezaurul lexical al limbii române 7 proiecte

Programul II. Limba română ca expresie a culturii naționale 8 proiecte

Programul III. Atlase lingvistice românești 3 proiecte

Programul IV. Locul limbii române între limbile romanice 5 proiecte

Programul v. Cultivarea limbii române 4 proiecte

Programul vi. Dialecte și graiuri românești din România și din Europa 5 proiecte

Programul VII. Tezaurul toponimic al româniei 1 proiect

Programul VIII. Atlase lingvistice europene 2 proiecte

Programul IX. Banca de informare și documentare lingvistică 7 proiecte

4. Institutul de Lingvistică și Istorie literară „S. Pușcariu”

Domenii de cercetare: A. Lingvistică: lexicografie și lexicologie românească și bilingvă; filologie; dialectologie; toponimie. B. Istoria literaturii române.

Programe și proiecte de cercetare derulate în 2019:

1. *Tezaurul lexical al limbii române. Dicționarul limbii române (DLR)*
2. *Lexicografie bilingvă româno-maghiară. Dicționarul român-maghiar (DRM)*
3. *Lexicografie literară românească, 4 proiecte*
4. Mihail Dragomirescu, *Opere*. Ediție
5. *Corpusul însemnărilor vechi românești. Transilvania*
6. *Tezaurul toponimic al României. Transilvania*
7. *Atlasul lingvistic român I și II. Texte dialectale (ALRT I)*
8. *Atlasul lingvistic român pe regiuni, 4 proiecte*
 - a. *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Transilvania*
9. *Atlase lingvistice europene: a) Atlasul limbilor Europei (ALE); b) Atlasul lingvistic romanic (ALiR)*
10. *Atlasul lingvistic român. Graiurile dintre Morava, Dunăre și Timoc*
11. *Sextil Pușcariu. Corespondență primită*

5. Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”

Domenii de cercetare: Istorie literară și culturală: lexicologie literară, ediții critice, monografii; Valorificarea științifică a fondurilor culturale; Istorie și arheologie. Domeniul de specialitate Conform clasificării UNESCO: 5701, 6202 – lingvistică; teoria, analiza și critica literară; Conform clasificării CAEN: 7220 – cercetare-dezvoltare în științele sociale și umaniste.

Programe fundamentale/prioritare

În domeniul **filologiei** 2 programe:

Programul 1: Cercetări de istoria literaturii și a culturii române cu 5 proiecte; **Programul 2:** Școala de lingvistică, stilistică și poetică din timișoara cu un proiect

III. Resurse umane: cercetători, doctori, conducători de doctorat

1. Institutului de Filologie Română A. Philippide

29 de cercetători, dintre care **28 sunt doctori**, și **1 este conducător de doctorate** (afiliat Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași).

2. Institutul de Istorie și Teorie Literară G. Călinescu

Personal cercetare: **34**; posturi cercetare: **33,5** total din care: **2,5** vacante

Cercetători cu studii doctorale finalizate: **31**

Conducători de doctorat: **2**

3. Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan-Al. Rosetti

Număr de cercetători: **79**; număr de doctori: **70**; număr de conducători de doctorat: **14**.

4. Institutul de Lingvistică și Istorie literară S. Pușcariu

Organigrama Institutului cuprinde, în prezent, **37** de posturi: **28,5** în cercetare și **8,5** de personal auxiliar cercetării., **33** de cercetători (31 atestați și 2 în curs de atestare), dintre care **22** cu normă întreagă (20 atestați și 2 neatestați) și **11** (5 pensionari și 6 cadre didactice) cu cumul de o jumătate de normă științifică, după cum urmează: **3 CS I, 6 CS II, 15 CS III, 6 CS, 2 AC**. De la 1 decembrie o normă de AC se transformă prin concurs în CS.

Conducători de doctorat: **1** (în SCOSAAR) + **2** (afiliați Universității Babeș-Bolyai).

Doctori în filologie: **26**.

5. Institutul de Studii Banatice Titu Maiorescu

Resurse umane: cercetători, doctori, conducători de doctorate (vă rugăm folosiți tabelul din anexa 2): cercetători (total institut) = 14; conducători doctorat = 3; - doctori = 12

IV Formare de tineri cercetători: doctoranzi, post-doc

1. Institutului de Filologie Română A. Philippide

1. Activitate de formare a tinerilor cercetători: 8 doctoranzi, 1 post-doctorand.

2. Institutul de Istorie și Teorie Literară G. Călinescu

Doctoranzi: 3 laINTELLIT (dintre care 1 a susținut teza de doctorat în cursul anului 2014)

Bursieri post-doc: 11

3. Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan-Al. Rosetti

Doctoranzi: 7

Bursieri post-doc: 1

Începând din octombrie 2017, în Institut se organizează cursuri săptămânale de greacă veche (predat benevol de Ștefan Colceriu) și de slavă veche (predat benevol de Mihai Hâncu).

Începând din 2018, unii dintre cercetătorii Institutului participă la cursurile de limbi străine organizate de Institutul de Studii Sud-Est Europene.

4. Institutul de Lingvistică și Istorie literară S. Pușcariu

Doctoranzi care lucrează în institut: 5

5. Institutul de studii banatice Titu Maiorescu:

doctoranzi: 2 ; bursieri post-doc: 1

V. Mijloace de cercetare realizate/completate în 2014: biblioteca de specialitate, echipamente de cercetare (cu valori mai mari decât 10 keuro)

1. Institutului de Filologie Română A. Philippide

- biblioteca de specialitate, echipamente de cercetare (cu valori peste 10 kEuro), etc

2. Institutul de Istorie și Teorie Literară G. Călinescu

3. Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan-Al. Rosetti

- Circa 200 de volume nou intrate în bibliotecă, prin donații.

Aparatură achiziționată în cadrul proiectelor de cercetare cu finanțare externă.

4. Institutul de Lingvistică și Istorie literară S. Pușcariu

- 1) -Valoarea patrimoniului imobil (mijloace fixe din buget, donatii si venituri proprii) = 9.286.945 Valoarea patrimoniului imobil (mijloace fixe din buget, donatii si venituri proprii) = 9.286.945 lei; valoarea patrimoniul mobil (obiecte de inventar din buget si venituri proprii): 146.024,71 lei. Total: 9.432.969,71 lei.
- 2) Fondul de carte al bibliotecii a fost completat cu 159 volume (cărți și periodice) în valoare totală de 3164,23 lei, Biblioteca deține în prezent 58.256 volume. Fondul de patrimoniu cultural național este constituit din 563 de piese (manuscrite, documente, tipărituri slavone și carte veche românească) din secolele al XVI-lea–al XIX-lea.

5. Institutul de Studii Banatice Titu Maiorescu

- Biblioteca de specialitate: Fondul de carte al bibliotecii de specialitate a fost completat cu 30 de volume prin donații.
- Nu s-au achiziționat echipamente.
-

VI. Rezultate obținute în cercetare în 2019

Datele se regăsesc în rapoartele înaintate de fiecare institut de cercetare, iar rezultatele sintetice sunt cuprinse, pentru capitolele considerate relevante, în tabelul care formează Anexa 1, Anexa2.

VII. Realizările excelente din anul 2019 (cca 3 rezultate) ale secției și ale institutelor subordonate

1. Institutului de Filologie Română A. Philippide

Cărți (opere fundamentale):

1. Durnea, Victor, **G. Ibrăileanu**, *Opere*, ediție îngrijită, note și comentarii, indice de..., Introducere de Eugen Simion, București, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române, vol. III–IV, 2019 (854 p. + 1050 p.) (978-606-555-259-3/ ISBN 978-606-555-260-9).
2. Mironescu, Doris, *Max Blecher și lumina din cărțile lui*, postfață la Max Blecher, „СЛУЧКИ В БЛИЗКАТА НЕПЕЧАТНОСТ”, ISBN 978-619-186-50, traducere de Lora Nenkovska, ilustrații de Theodore Ushev, Plovdiv, Editura Janet 45, 2019.
3. Ichim, Ofelia (coordonator), *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Ofelia Ichim, Veronica Olariu (editori), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2018, ISBN: 978-606-714-506-9, 466 p. A fost indexat, în 2019, în baza de date Conference Proceedings Citation Index (CPCI) de la Clarivate Analytics (fosta Thomson Reuters), ceea ce echivalează cu ISI.
4. Gabriela Haja, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, *Unitate lingvistică – unitate națională. Actele Colocviului de Lingvistică „Unitate lingvistică – unitate teritorială. Rolul limbii române în Unirea de la 1918”* (Iași, 30–31 mai 2018), volum îngrijit de..., București, Editura Academiei Române, 2019, 248 p. ISBN 978-973-27-3083-6.

1. Institutul de Istorie și Teorie Literară G. Călinescu

Cărți:

- Cărți (opere fundamentale);

1. *Dicționarul General al Literaturii Române*, vol V, literele M-O, București, 2019

2. N. Iorga, *Istoria literaturii românești*, vol. I-III, Ediție îngrijită de I. Oprișan și Ileana Mihăilă. Note, comentarii și tabel cronologic de I. Oprișan. Prefață de Eugen Simion. Academia Română - Fundația Națională pentru Știință și Artă - Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2019. Vol. I, ediție p. 3-934; vol. II, ediție p. 5-961; vol. III, ediție p. 7-886, indici de nume, p. 959-1056. ISBN: 978-606-555-204-3; vol. I: 978-606-555-205-0; vol. II: 978-606-555-206-7; vol. III: 978-606-555-207-4

3. Ion Minulescu, *Opere (Versuri)*, Text ales și stabilit, note, comentarii, variante și indici de Ștefan Firică și Alexandru Farcaș; cronologie de Ștefan Firică; introducere de Eugen Simion, Editura Fundației Naționale pentru Știință și Artă, București, 2019

4. Șerban Cioculescu, *Opere, II, Aspecte literare contemporane. Viața lui I.L. Caragiale. I.L. Caragiale*, Text ales și stabilit, note, comentarii, variante și indici de Bianca Burța-Cernat, Ștefan Firică și Alexandru Farcaș, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2019

5. Alexandru Farcaș, *Romanul periferiei bucureștene*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2019

6. Ștefan Firică, *Autenticitatea, sensuri și nonsensuri. Teorii românești interbelice în contexte europene*, 410 p., Editura Tracus Arte, București, 2019

3. Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan-Al. Rosetti

4. Institutul de Lingvistică și Istorie literară S. Pușcariu

- A. Predarea la tipar a primelor două volume din *Atlasul lingvistic al graiurilor românești din Serbia orientală*, respectiv zona cuprinsă între Morava, Dunăre și Timoc, realizat pe baza unor anchete dialectale directe, care va oferi un prețios material de limbă pentru definirea romanității orientale.
- B. Ediția antologică intitulată *Muzeul Limbii Române și „muzeiștii”* (Cluj-Napoca, Mega, 2019, 873 p.), îngrijită și prefăcută de Eugen Pavel, precum și prin apariția celui de-al patrulea volum din seria *Caietele Sextil Pușcariu* (Cluj-Napoca, Mega, 2019, 550 p.).

5. Institutul de Studii Banatice Titu Maiorescu

- 1. Academia Română, Filiala Timișoara, Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”, *Banatul și culisele Conferinței de Pace de la Paris*, Timișoara, Editura David Press Print, 2019, 564 p. (ISBN 978-606-999-070-4).
- 2. Academia Română, Filiala Timișoara, Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”, *Centenarul Banatului (1919-2019). Lucrările prezentate la Simpozionul Științific Internațional din 28-29 iunie 2019*, București/Timișoara, Editura Academiei Române/Editura David Press Print, 2019, 712 p. (ISBN 978-973-27-3095; 978-606-999-071-1).
- 3. Costa Roșu, *Dicționarul etnologilor români din Serbia*. Ediție îngrijită de acad. Costa Roșu, Zrenianin, Editura ICRV, 2018, 380 p. (ISBN 978-86-81282-04-5) (neraportat în 2018)

VIII. Premii și distincții internaționale/ naționale (inclusiv ale academiei române) obținute de cercetătorii din academia română (autori, lucrări)

1. Institutului de Filologie Română A. Philippide

În străinătate:

- 1. Eugen Munteanu, **Medalia «Konstantin Jireček»** „pentru realizări excepționale în domeniile științei și culturii” pe anul 2020, conferită de Asociația pentru Europa de Sud-Est (Konstantin-Jireček-Medaille der Südosteuropa-Gesellschaft), München/Berlin, septembrie 2019

Alte premii naționale:

- 1. **Diploma de excelență** la cea de a XI-a ediție a *Salonului de carte tehnico-științifică, artistică și literară* asociat Expoziției Europene a Creativității și Inovării EUROINVENT 2019 (16–18 mai, Palatul Culturii, Iași), pentru lucrarea colectivă **Lexicografia academică românească. Studii. Proiecte**, editor Gabriela Haja, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2018, 270 p., ISBN: 978-606-714-406-2.
- 2. **Diploma de excelență** la cea de a XI-a ediție a *Salonului de carte tehnico-științifică, artistică și literară* asociat Expoziției Europene a Creativității și Inovării EUROINVENT 2019 (16-18 mai, Palatul Culturii, Iași), pentru volumul Elena Isabelle Tamba, **Povestea unor locuri. Monografia toponimică a comunei Filipești, județul Bacău**, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2018, 236 p., ISBN: 978-606-714-507-6
- 3. Victor Durnea, **Premiul de istorie literară „Ion Bianu”**, acordat de revista „Convorbiri literare”, mai 2019.

4. Eugen Munteanu, **Premiul „Vasile Pogor”** acordat de Primăria Municipiului Iași, în cadrul manifestării anuale „Seara valorilor 2019”, Iași, 14 octombrie 2019

2. Institutul de Istorie și Teorie Literară *G. Călinescu*

Premiul Academiei Române *Titu Maiorescu* Ioana Costa, Florentina Nicolae, *Dimitrie Cantemir*, 2 volume

Alte premii:

Apostu Andreea premiul pentru cea mai bună teză de doctorat al arduf (asociația română a departamentelor universitare de *franceză*), 2019

paul cernat, premiul „asociației române de literatură generală și comparată” pe anul 2018

Ioana Costa, premiul „ștefan vârgolici” al revistei *convorbiri literare*, pentru *perpetuarea moștenirii clasice*; iași, 10 mai 2019.

Alexandru Farcaș premiul *Alexandru Piru* – pentru încurajarea tinerilor cercetători (2019)

nicolae mecu, premiul de excelență al fundației naționale „G.Călinescu”

Dragoman (mihalache) Ștefania, premiul literar pentru proză scurtă boccace 2019, franța, districtul loiret (pentru proza: *bâta*, apărută în revista iocan, an iii, nr.8, 2019, traducere de laure hinckel)

3. Institutul de Lingvistică *Iorgu Iordan-Al. Rosetti*

1. Barbu, Ana-Maria, Blanca Croitor, Anabella-Gloria Niculescu-Gorpin, Carmen-Ioana Radu, Monica Vasileanu, *Inventar de cuvinte și sensuri noi atestate în mediul online (ICSO)*, București, Editura Academiei Române, 2019, XVI + 286 p.
2. Brăescu, Raluca, Adina Dragomirescu, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Gabriela Pană Dindelegan (coord.), Rodica Zafiu, *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, București, Univers Enciclopedic Gold, 2019, 478 p.
3. Neț, Mariana (coordonator), *Limba cărților de bucate românești*, București, Editura Academiei Române, 2019, 464 p.
4. Nicolae, Alexandru, *Word Order and Parameter Change in Romanian. A Comparative Romance Perspective*, Oxford, Oxford University Press (seria: *Oxford Studies in Diachronic and Historical Linguistics*), 2019, 272 p.
5. Pană Dindelegan, Gabriela (ed.), *Sintaxa limbii române vechi* (traducere), București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2019, 647 p.
6. Pană Dindelegan, Gabriela, Adnana Boioc Apintei, Blanca Croitor (editori), *Variație diacronică și diatopică. Note gramaticale*, București, Editura Universității din București, 2019, 414 p.
7. Saramandu, Nicolae, coordonator; autori: Nicolae Saramandu, Alina Bojoga, Irina Floarea, Marilena Tiugan, *Dicționar meglenoromân, general și etimologic*, C-K, II, Editura Academiei Române, București, 2019, 289 p.
8. Timotin, Emanuela (ed.), *Elemente de ceremonial în literatura din spațiul românesc (secolele al XIV-lea – al XVIII-lea)*, București, Editura Academiei Române, 2019, 210 p.
9. Vasileanu, Monica, *Începuturile scrisului academic în limba română: opera istorică a lui Dimitrie Cantemir*, București, Editura Universității din București, 2019, 284 p.

Articole ISI

1. Giurgea, Ion și Maria Aurelia Cotfas, „Double Passives and Control in Romanian”, *Revue roumaine de linguistique*, LXIV, 2019, 2, 149-162.
2. Giurgea, Ion, „On the origin of the Romanian conjunction/complementizer *de*”, *Revue roumaine de linguistique*, LXIV, 2019, 1, 3-28.
3. Niculescu, Oana, Ioana Vasilescu, Martine Adda-Decker, “Duration Patterns of Internal and External Hiatus as a Function of Speaking Style”, în *Revue roumaine de linguistique*, LXIV, 2019, 2, p. 189-197.
4. Niculescu-Gorpin, Anabella-Gloria, Monica Vasileanu, „Acceptability and diffusion of luxury Anglicisms in present-day Romanian”, *Pragmatics & Cognition* 25 (1), 2018, p. 86–121.
5. Stanciu-Istrate, Maria, „Considerations sur la vitalité des emprunts slavons en roumain”, în *Revue roumaine de linguistique*, LXIII, 4, 2018, p. 397–407.
6. Vasilescu, Ioana, Ioana Chitoran, Bianca Vieru, Martine Adda-Decker, Maria Candea, Lori Lamel, **Oana Niculescu**, “Studying variation in Romanian: deletion of the definite article -l in continuous speech”, în *Linguistic Vanguard*, de Gruyter, 5(1), 2019, p. 1–12, DOI: <https://doi.org/10.1515/lingvan-2017-0046>.

4. Institutul de Lingvistică și Istorie literară S. Pușcariu

1. Eugen Pavel, Premiul „Perpessicius” pentru ediții critice al Muzeului Național al Literaturii Române pentru antologia *Școala Ardeleană*, vol. I–IV, București, Editura Fundației Naționale pentru Știință și Artă, 2018.
2. Constantina Raveca Buleu, Premiul *Helion International*, Timișoara.
3. Diana-Maria Roman, Premiul „Sextil Pușcariu” de debut în lingvistică, acordat de Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” pentru volumul *Categoriile grupului nominal: între deictic și anaforic, aflectival și flectival*, Cluj-Napoca, Risoprint, 2017.

5. Institutul de Studii Banatice Titu Maiorescu

- Internațional: Viviana Milivoievici: Premiul Nichita Stănescu, acordat de Societatea de Limba Română din Voivodina, Republica Serbia și Biblioteca Românească „Nichita Stănescu” Novi Sad, 2019

IX. Cooperări științifice naționale și internaționale, inclusiv în proiecte (cu indicarea numărului de proiect și a partenerilor). oaspeți din străinătate

Conform anexei 1 .

1. Institutului de Filologie Română A. Philippide

2. Institutul de Istorie și Teorie Literară G. Călinescu

3. Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan-Al. Rosetti

4. Institutul de Lingvistică și Istorie literară S. Pușcariu

5. Institutul de Studii Banatice Titu Maiorescu

X. Conferințe/sesiuni științifice organizate de secție sau de institute

Conform Anexei 1

1. Institutului de Filologie Română A. Philippide

2. Institutul de Istorie și Teorie Literară G. Călinescu

3. Institutul de Lingvistică Iorgu Iordan-Al. Rosetti

4. Institutul de Lingvistică și Istorie literară S. Pușcariu

5. Institutul de Studii Banatice Titu Maiorescu

Secția de Filologie și Literatură

- *Ziua culturii naționale*
- *Penser l'Europe*, XIIIe edition, organizată împreună cu Fundația Națională pentru Știință și Artă, 21 - 23 septembrie 2019

XI. Concluzii și propuneri

Inst. Sextil Pușcariu: Fondurile bugetare și extrabugetare alocate achiziționării unor noi cărți pentru biblioteca institutului, precum și a unor echipamente de cercetare moderne sunt total insuficiente

Inst., de Studii Banatice

1. Principala problemă cu care se confruntă institutul constă în numărul redus de cercetători (în prezent **14** față de **27** în 1990). Din acest motiv, s-a impus implicarea lor în mai multe proiecte de cercetare (spre deosebire de alte institute unde un cercetător lucrează la un singur proiect) și s-a recurs la atragerea unor colaboratori externi, al căror număr a fost în anul 2019 de **32**, adică mai mare decât cel al cercetătorilor din institut. Apelul la ei nu reprezintă decât o soluție „de avarie”, căci, nefiind angajați ai institutului, ei participă la proiecte în afara obligațiilor profesionale pe care le au la instituțiile unde lucrează și nu pot fi trași la răspundere pentru eventuala neîndeplinire a atribuțiilor ce le revin. Adevărata soluție este **creșterea** numărului de cercetători, inclusiv prin recuperarea posturilor cedate altor unități de cercetare.

2. Promovarea profesională a cercetătorilor care îndeplinesc criteriile legale, îndeosebi a celor aflați pe posturile inferioare.

3. Realizarea optimă a proiectelor impune deplasarea cercetătorilor în alte centre științifice din țară, dar și din străinătate, obiectiv dificil de atins din cauza precarității financiare a instituției. A le cere să-și finanțeze ei deplasările este incorect și, în fapt, imposibil în condițiile actuale de salarizare.

4. Întrucât institutul nu dispune de fondurile necesare pentru achiziționarea lucrărilor de specialitate, propunem ca măcar cele care apar sub egida celorlalte institute de profil să ne fie donate, urmând ca și institutul nostru să se înscrie în această reciprocitate.
5. Institutul întâmpină mari dificultăți în obținerea resurselor de finanțare a cărților realizate în cadrul programelor proprii. Ar fi necesară asigurarea acestora prin bugetul Filialei Timișoara a Academiei Române.
6. Institutul nu dispune de spații adecvate pentru desfășurarea activității de cercetare și nici de dotările necesare în acest scop.
7. În absența unei instituții specializate, care să monitorizeze citările din domeniul umanist, este foarte greu, dacă nu imposibil, ca ele să fie contabilizate de către fiecare autor în parte. De aceea, este necesară înființarea unei asemenea instituții.

Secție

Nou, în 2019 a avut loc Conferința Națională a Cercetării din Academia Română (CCSAR) prilej cu care cele 5 institute din coordonarea secției și-au prezentat în fața Conducerii și a celorlalte institute: identitatea; misiunea; proiectele temele direcțiile de cercetare desfășurate și finalizate; rezultate/realizări importante/2018; infrastructura de cercetare (plusuri, minusuri).

Această manifestare a avut și va avea pentru anii viitori drept consecință o bună cunoaștere la nivelul factorilor de conducere din Academia Română dar și un bun prilej de cunoaștere între institute precum și a unui schimb de informații și posibilități de colaborare intraacademică.

Ca și în anii precedenți revenim cu unele constatări și deziderate valabile și pentru acest an.

Temele de cercetare

- Temele incluse în plan răspund nevoilor actuale ale cercetării în domeniul istoriei și teoriei literare.
- Toate sarcinile de plan pentru temele de cercetare înscrise în planul Academiei au fost realizate la termenele planificate.
- Ținând seamă de numărul relativ mic de cercetători din unele institute, rezultatele obținute pot fi considerate, în ansamblu, bune.
- Numărul mic de cercetători implicați în realizarea temelor de interes național a impus realizarea unor colaborări constante între institutele de profil și atragerea unor colaboratori din facultățile filologice.
- Același număr mic de persoane angajate în cercetare ridică problema oportunității implicării concomitente a cercetătorilor din unele institute în mai multe lucrări din planului de cercetare.

Diseminarea cercetării

- Având în vedere specificul programelor din domeniul filologic, tipărirea rezultatelor cercetării este făcută de regulă, în spiritul tradițional al Academiei Române, în publicații academice, la edituri și în reviste de specialitate din țară, ca o cale firească de difuzare a cercetărilor filologice românești în primul rând în limba română și pentru cei cărora le sunt cu prioritate adresate. Pentru acest motiv numărul studiilor și articolelor tipărite în reviste cotate ISI este în continuare scăzut.
- Urmare a colaborării cu lingviști din străinătate, a crescut numărul publicațiilor românești de lingvistică (volume sau studii) apărute în Anglia.

- Rămâne scăzut interesul cercetătorilor filologi pentru inventarierea citărilor, considerate puțin relevante pentru importanța și valoarea unor studii de tip filologic.

Personalul de cercetare

- Personalul de cercetare al institutelor nu a fost nici în acest an suficient pentru îndeplinirea sarcinilor asumate. Continuă de aceea angajarea multor cercetători cu ½ de normă, rezultat aproape firesc al colaborării existente între institutele academice și între facultățile de profil din marile centre universitare.
- S-a redus semnificativ vârsta medie a cercetătorilor, dar posibilitatea de a angaja cercetători tineri rămâne în continuare redusă.
- La o analiză oricât de superficială a schemelor de personal ale Institutelor se constată apoi că, în ciuda ocupării prin concurs a multe posturi anterior vacante, nu au putut fi susținute suficiente concursuri de promovare, deși mulți dintre cercetători au calificarea științifică necesară. De asemenea nu au putut fi angajați mulți tineri absolvenți care să se specializeze în cercetarea științifică. Este de aceea absolut necesară continuarea politicii de deschidere pentru ocuparea tuturor posturilor vacante și pentru crearea de posturi noi.

Evaluarea cercetării –

În acest an secția a propus în urma selecției și analizei un număr de 8 lucrări pentru Premiile Academiei Române/2017; astfel unsprezece cercetători, autorii lucrărilor aprobate pentru premiere de Conducerea Academiei vor fi laureați cu cele șapte premii tradiționale, consacrate ale secției.

În anul 2019 a fost făcută evaluarea activității institutelor de cercetare subordonate Secției de Filologie și Literatură, constatându-se existența unei activități de cercetare eficiente și valoroase în cadrul institutelor de profil din București, Cluj și Iași. Trebuie evaluată atent în continuare, situația Institutului de Studii Banatice “Titu Maiorescu”, pentru a găsi mijloacele cele mai potrivite de îmbunătățire a activității.

- S-a constatat de asemenea că noile criterii de evaluare a activității de cercetare din domeniul umanist, parțial diferite de cele uzuale în domeniile tehnice și ingineresti, oferă o imagine mai corectă asupra muncii desfășurate în institutele filologice. Actuala grilă de evaluare pentru domeniul de cercetare umanist ține în mai mare măsură seama de publicul-țintă, de obiectivele culturale și științifice urmărite în domeniul filologic (concordante cu țelurile statutare ale Academiei Române) și de impactul cercetărilor întreprinse.

Notă

Anexăm un tabel cu rezultate comparative pe secție 2018 (cu roșu) 2019

PREȘEDINTE,

Acad. Eugen SIMION